

Tankar kring roderkonstruktion

Traditionellt roder på bakkanten av kölen.

Konstruktionens fördelar är mycket robust infästning och liten risk för allvarlig skada vid grundstötning samt liten risk att fiskeredskap och andra otviveligheter, som flyter omkring, skall fastna i roder eller propeller eller ställa till med skada. Konstruktionens nackdelar är dålig roderverkan vid backmanövrer och svårigheten att balansera rodet.

Frihängande roder med skädda.

Med skädda förhåller det sig lite olika beroende på utformning. Dels skillnader i skäddans längd och i hjärtstockens lagring men framför allt dimensionsering och infästning i skrovet. Om det inte är riktigt gjort är skädda verkligen en falsk trygghet. Många av oss kommer ihåg en Anso 39, som förläste mellan Portugal och Madeira 2002 på grund av att skäddans infästning sprack.

Även plumbåtar med en skädda kan nåka till v. Ågaren var nog övertygad om han hade en bra konstruktion innan han seglade på något som flöt i vattnet

Till synes lika konstruktioner med delvis skädda och delvis balanserad nederdel av rodet är vanliga på Hallberg Rassy, Forgas, Malb och många flera. Men lösningarna utgår från olika filosofier som inte lätt kan ses utifrån. Forgas 37 har en hjärtstock som är lagrad i skäddans nedre ända och slutar där, medan andra båtar har hjärtstockar som fortsätter ner i rodet. Med den korta hjärtstocken får man en nederdel som kan förloras vid påkörning/grundstötning och resterande roder fungerar då som ett mycket bra nödroder. En robust konstruktion som är nästan lika säker som roder bakom en lång köl och med bättre manövrerbarhet.

Om hjärtstocken fortsätter ner i balansdelen av rodet kan en grundstötning/kollision (exempelvis halvsvinkna stockar i vattnet, vanligt bland annat i Alands) få dramatiska följder. Hela rodet kan bli

Hjärtstocken slavar i skäddans nederkant och balansdelen av rodet kan förloras när en pöverska revet av rodet

obrukbart och skäddan kan få följdsador, en klart mindre robust konstruktion än lösningen med en nedre balansdel med brottstrimning.

Helt frihängande roder.

Se på bilden nedtill, som är typisk för alla de båtar, som visades på Scandinavisk Boat Show sistlidna höst. Vem som helst med minsta rudiment av vanligt båtvetande inser att ett sådant roder inte tål vare sig grundkänning eller att segla på halvflytande föremål.

Vad för konstruatur man då på det sättet? Den ena fördelen är att det blir billigt, man spar kostnaden för en skädda. Den andra fördelen är att rodet kan balanseras effektivt och ge en lättstyrd båt,

som till och med kan styras av en ganska enkel antopilot även i dåligt väder.

Tyvärr har vi var och en under våra flugseglingar hört om otaliga roderhavarien, en del med mycket allvarliga konsekvenser. Det är troligtvis så, att roderhavarien på moderna båtar är den i särklass vanligaste haveritypen, särskilt då med plattbottnade båtar med frihängande balansroder.

Text och foto: Björn Christensson, Jerk Oldenburg